

Raamatupidamise seaduse muutmise eelnõu (03.12.2015) arvamuse avaldamine

Võttes aluseks Rahandusministeeriumi kirja nr 1.1-10/16455 05.12.2015 toimus 16. detsembril 2015.a. Tartus MÕKi koosolekul arutelu raamatupidamise seaduse muutmise eelnõu osas. Arutelus osalesid MÕKi liikmed: Ülle Pärl (EBS), Kertu Lääts (TÜ), Anu-Ell Visberg (EMÜ), Inno Kalberg (EMÜ), Viia Parts (EMÜ), Mare Rebane (EMÜ) ja interneti vahendusel Maret Guldenkoh (Sisekaitseakadeemia), Eve Lamberg (EBS).

Arutelu tulemusena koostati alljärgnev hinnang.

Nii nagu ka aasta tagasi Raamatupidamise Seaduse muutmise kavatsuse analüüsil, oleme jätkuvalt seisukohal, et arvestades infotehnoloogilist arengut on vajalik digidokumentide kasutamise seotud regulatsiooni kehtestamine. E-arvetega arveldamise kohustuse kehtestamisel ei tohi tekitada lisakulutusi väikese suurusega ettevõtjatele (s.h väikestele kohalikele omavalitsustele, mittetulundusühingutele ja sihtasutustele) ning süsteemi toimimiseks peavad olema tagatud vajalikud infotehnoloogilised lahendused ja nende kasutamise väljaõpe.

Raamatupidamise seaduse § 12 lg 1 sätestab, et raamatupidamiskohustuslane peab säilitama algdokumentid nõutud perioodil. Digidokumentide kasutamisel puudub raamatupidamiskohustuslasel otsene kontroll algdokumentide turvalise menetlemise ja säilimise üle. Dokumente säilitatakse e-arvete operaatori poolt vahendatud virtuaalses keskkonnas (s.h Eestis mitteasuvates serverites). Arvestades ühe e-arvete operaatori poolt hallatavat teenuse kasutajate ja dokumentide hulka, on oluline tähelepanu pöörata dokumentide säilimise ja infoturbe küsimustele, nõuete ja kontrollisüsteemi kehtestamisele e-arvete operaatori tegevuses.

MÕK-i liikmed leiavad, et kavandatav seadusemuudatus on vajalik, sest digikeskkond on oluliselt muutnud raamatupidamise tehnilist protsessi ning avaldanud olulist mõju dokumentide vormistusvõimalustele ning dokumendiringlusele. Seetõttu kiidab MÕK heaks kavandatavad seadusemuudatused. Soovime aga tähelepanu juhtida mõningatele asjaoludele, mis on seotud kavandatava seaduse muudatuse süsteemsusega ning mõistetavusega.

MÕK on seisukohal, et seaduse muudatused, milles on silmas peetud üldiselt igasuguseid algdokumente ja seeläbi on seadusesse sisse toodud minimaalselt kohustuslik algdokumendi rekvisiitide nimekirj, on mõistlik ja vajalik, st endise 8 rekvisiidi asemel 3. Samas aga soovime juhtida tähelepanu, et terve seaduse muudatuse ettepanek ei lähtu meie arvates sellest põhimõttest. Paragrahvides, mis käsitlevad dokumentide ringlust ning sellele järgnevad paragrahvid käsitlevad arvatavasti ühte dokumendi liiki, arveid, ning seega läheb seaduse tekst vastuollu eelpool toodud põhimõttega. Samuti tundub, et paragrahvis, mis käsitleb dokumentide ringlust, minnakse juhendi tasandile ning soovitakse ette kirjutada protseduure, mis ei pruugi sobida kõikidele dokumendi liikidele ja kõikidele raamatupidamiskohustuslastele.

Ettepanek: seaduse tekst võiks jääda kogu ulatuses seaduse tasandile, st kehtestades üheselt ja arusaadavalt üldisi, kõikidele osapooltele kohustuslikke reegleid.

Samuti juhime tähelepanu, et seaduse muudatuse ettepanekus on mitmeid vasturääkivusi, mis muudavad mõned paragrahvid sisutühjaks või raskesti mõistetavaks. Eriti puudutab see paragrahve ja lõikeid, kus on ühest küljest püütud survestada ja sama lausega on öeldud, et see pole kohustuslik. Sõnastus, mida sellisel juhul kasutatakse: ... peab olema üldjuhul Soovitame selle sõnakombinatsiooni seadusest välja jätta, sest pole aru saadav, millisel juhul „peab“ ja millisel juhul „ei pea“ ning sellisel kujul normatiivakti kasutada on väga keeruline.

Eelnevast lähtudes teeme järgmised ettepanekud:

Paragrahv 7 lg 2

Leiame et rekvisiidi "arvnäitajad" järel sulgudes toodud loetelu on üleliigne ja eksitav. Kuna seaduse selle punkti eesmärk on loetleda kõikidel algdokumentidel minimaalselt kohustuslikud rekvisiidid, siis võib eksisteerida algdokumente kus puuduvad kas summad, hinnad või kogused.

Ettepanek: arvnäitajad seadusesse ilma loeteluta.

Ettepanek: sõnastada lg 3 järgmiselt: Algdokument võib olla masinloetav või muus püsivat kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis. Sellele järgnev lause seadusest välja jätta, sest on seletav osa.

Lg 4 lõpus toodud " üksikud faktiväited" on eesti keeles arusaamatu. Selle peaks vastavalt sisule sõnastama arusaadavamalt. **Ettepanek:** püüda asendada eesti keeles paremini arusaadava sõnaga.

Lg 5. Toodud on mingi situatsiooni eitus kuid kirjeldamata on jaatus ehk põhisituatsioon mida eitatakse. Samuti on küsitav ühe juhtumi puhul algdokumendi kohustuslik nimetus. Me ei pea seda otstarbekaks. **Ettepanek:** Lõige 5 sõnastada selgemalt, mitte läbi eituse ning mitte tuua sisse ühte konkreetset näidet algdokumendi nimetuse puhul.

Lg 6. Jääb arusaamatuks miks on vaja üle korrata et algdokument peab vastama algdokumendi nõuetele. **Ettepanek :** see lõige välja jätta.

Paragrahv 7 1

On vastuolus nii paragrahvi siseselt (lg 1 ja 7) kui ka ülejäänud seaduse ja seaduse eesmärgiga. Kuna seaduse eesmärk peaks olema universaalsete reeglite kehtestamine, siis selles paragrahvis räägitakse segiläbi algdokumendist kui ka ühest spetsiifilisest dokumendist - arvest. Samuti läheb see paragrahv seaduse tasandilt juhendi tasandile. Kui soovitakse kehtestada kohustuslikku (arve) formaati, siis peaks see selgelt kirjas olema. **Ettepanek:** Viia see osa seadusest vastavusse seaduse üldise põhimõttega, kõrvaldada vastuolu. Või see osa seadusesse mitte lülitada.

Paragrahv 7 2.

Lg 1. Siin jääb natuke segaseks millal tehakse kinnitusmärke ja kinnitusmärke roll. Eeldades, et kinnitusmärke on tehingu toimumise tõendamine (mitte kirje tegemise tõendamine) võiks selle lõike sõnastust muuta konkreetsemaks. **Ettepanek:** Raamatupidamiskohustuslase esindaja teeb enne kirjendamist kinnitusmärke, millega ta kinnitab

Paragrahv 9

Lg 3 ei oma lisaväärtust. Põhimõtted eelnevalt kirjas. **Ettepanek:** välja jätta.

Paragrahv 10

Lg 1 ja lg 3 on omavahel vastuolus. Arusaamatuks jääb, kumb tahetakse kehtestada? Eeldusel et kirje aluseks on algdokument, ei peaks olema vajadust rõhutada et algdokument peab vastama algdokumendi nõuetele. Asjakohased on parandusdokumendile esitatavad lisanõuded.

Ettepanek: Paragrahv 12 lg 5 sõnastada:

Lõigetes 1-4 nimetatud dokumente ja andmeid säilitatakse masinloetaval või muus püsivat kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis. Säilitatavate andmete Antud lõike viimane lause välja jätta.

Ülle Pärl

/Allkirjastatud digitaalselt/

Juhatuse liige

Majandusarvestuse Õpetajate Kogu